

"بررسی آیه های قرآن کریم در زمینه سه بعد اصلی سلامتی (جسمی، روانی و اجتماعی)"

محمد مهدی یدالله پورا^۱، سید جلیل سیدی اندی^{۲*}، راضیه رضایی^۳، محبوبه برهانی^۴، افسانه بختیاری^۵

۱-دانشیار، گروه معارف اسلامی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران

۲- نویسنده مسئول: استادیار (آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت)، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران

E-mail: dr.seyedi1390@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران

۴- دکتری تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران

۵- استادیار، گروه مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران

چکیده

سابقه و هدف: قرآن کریم کتاب هدایت است که از طرف پروردگار عالمیان به واسطه رسول اکرم (ص) برای بشر فرستاده شد. از نظر دین مبین اسلام، سلامتی نقش اساسی را در رشد و کمال انسانی دارد. با توجه به اهمیت موضوع سلامتی و تاکید آن در آیات الهی، در مطالعه حاضر تمامی ۱۱۴ سوره برای دسترسی به آیاتی که مشخصاً در خصوص ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی سلامتی بیان شده اند، مورد بررسی کامل قرار گرفتند.

مواد و روش ها: این تحقیق به صورت موضوعی- مروری و با بررسی مستقیم سوره ها و یکایک آیات قرآن کریم که به صورت PDF از سایت گوگل داندلود شده بود و تفاسیر آن، منابع معتبر دینی، مقالات و نرم افزارهای اسلامی در زمینه سه بعد اصلی سلامتی (جسمی، روانی و اجتماعی) انجام شده است.

یافته ها: یافته های مطالعه نشان داد که در ۶۷ سوره (۵۸/۷۷ درصد)، آیات قرآن کریم مشخصاً، به یک، دو یا هر سه بعد اصلی سلامتی (جسمی، روانی و اجتماعی) اشاره نموده است. عمده آیات قرآن کریم به ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی سلامتی، اشاره عام دارد، اما تعداد کل آیات در خصوص سه بعد اصلی سلامتی، ۲۶۴ بود که سهم سلامت اجتماعی ۱۰۱ آیه (۳۸/۲۶ درصد)، سهم سلامتی روانی ۹۴ آیه (۳۵/۶۱ درصد) و سهم سلامتی جسمی ۶۹ آیه (۲۶/۱۳ درصد) بوده است. در کل می توان دریافت که مباحث بهداشتی مهمی در بعد جسمی مانند خوردن غذاهای حلال (گوشت دام، انگور، انار، زیتون، خرما) و پرهیز از مصرف شراب، مردار، خون و گوشت خوک و نیز رعایت بهداشت جنسی در قالب نکاح شرعی مرد با زن، در بعد روانی از قبیل صبر و شکیبایی در امور، توکل بر خدا، آرامش و اطمینان قلبی، دوری از غم و اندوه و باور اینکه بعد از هر سختی، راحتی خواهد بود و در نهایت در بعد اجتماعی مانند دادن زکات و صدقه و انفاق، یتیم نوازی، دوری از قمار و ولخرجی و اسراف، پرهیز از کم فروشی، عدالت ورزی و نیز عدم تمسخر دیگران در آیات مذکور برای عمل کردن مردم بیان شده است.

نتیجه گیری: در ۲۶۴ آیه از قرآن کریم به مقوله سلامتی در زمینه سه بعد اصلی آن یعنی جسمی، روانی و اجتماعی توجهات ویژه ای شده است. بنابراین با عنایت به اینکه قرآن کریم، یگانه مستند مقدس و آسمانی دین اسلام است، بهره برداری بیشتر، عمیق تر و جزئی تر از آیات قرآن در زمینه حفظ و ارتقاء سلامتی توسط متخصصین پزشکی و بهداشتی و نیز برنامه ریزان نظام سلامت، با همکاری بین بخشی عالمان دینی و قرآنی ضروری به نظر می رسد.

واژگان کلیدی: آیه های قرآن، سلامتی جسمی، سلامتی روانی، سلامتی اجتماعی